

## **Liite 1.**

### **Arvio suuraluejaon muutoksen päivittämisestä tietopalveluyksikön käyttämiin SAS-muotoisiin tilastotiedostoihin**

#### **1. Taustatietoa**

Tietopalveluyksikkö tekee määrääjain (vuosittain, neljännesvuosittain, kuukausittain) tai Facta -tietokantaan kohdistuvien ad hoc -kyselyin tiedostoja, joita käytetään tuotettaessa kaupungin tilastojulkaisuja. Nämä tiedostot muodostavat eräänlaisen aluemuuttujiltaan samansisältöisen ”kirjaston”, jonka avulla voidaan seurata tilastollisten ilmiöiden (mm. väestörakenne, väestönmuutokset, rakentaminen) kehitystä ajassa. Seurannan kohteena on paitsi kunta kokonaisuutena myös kunnan aluerakenne, jonka muuttujia suuralueet ja niiden alaiset kaupunginosat ovat.

Kaupungin kehityksen kuvaaminen, analysointi ja esimerkiksi kaupungin osa-alueittaisten väestöennusteiden tekeminen edellyttää, että tietokuvauksiin ei tule sen aluemuuttujia koskevia katkoksia. Tällaiset katkokset, kuten osa-aluejaon muutokset, vaikeuttavat tai estävät osa-alueiden kehityksen ajassa tapahtuvan kuvauksen, koska muutoksen kohteena ollut alue ei ole muutoshetken molemmin puolin enää sama, eivätkä sitä koskevat tilastot enää vertailukelpoisia. Vertailukelpoisuus heikkenee sitä enemmän, mitä merkittävämpiä aluejakoon tehtävät muutokset ovat.

Kaupungin suuraluejakoa muutettiin sosiaali- ja terveystoimen aloitteesta 1990-luvulla, minkä jälkeen uusi aluejako päivitettiin muutoksen jälkeen kaikkiin käytössä olleisiin tärkeimpiin tilastotiedostoihin. Näitä olivat yksikön kunnan väestö- ja rakennustietokannoista poimitut yksikkötasoiset tiedostot ja Tilastokeskuksesta tilaamat määrääkaikaiset tilastotiedostot. Vuonna 2007 tästä ns. palvelualuejaosta luovuttiin ja palattiin takaisin suuraluejakoon.

Silloiset muutostyöt olivat merkittäviä, mutta niiden volyymiä rajasi se, että tällaisia tiedostoja oli varsinkin 1990-luvulla vielä melko vähän. Vuonna 2007 niitä oli jo enemmän ja nyt tilanne on vielä ongelmallisempi, koska näiden tiedostojen ja tilastojen määrä on kertaantunut, niiden tietoja on viety yhä laajemmin seudullisiin tilastotietokantoihin ja niitä käytetään lisäksi Vantaalla useissa kunta- ja osa-alueitasoisissa automatisoiduissa käyttösovelluksissa.

Seuraavissa kappaleissa arvioidaan suuraluejakoa koskevan muutoksen aiheuttamaa työmäärää, joka johtuu

- muutosten tekemisestä nykyisiin tiedostojen poimintaohjelmiin
- suuraluejaon muutosten takautuvasta päivittämisestä vanhoihin, aiemmin poimittuihin tiedostoihin

#### **2. Suuraluemuutoksen päivitys nykyisiin tiedostojen poiminta- ja käsittelyohjelmiin (SAS-pääkäyttäjä Juhani Riihelän arvio)**

- 2.1 Reaaliaikaiset Facta-tietokantapoiminnat SAS-ohjelman
- Näitä ”virallisia” väestö ja rakennustiedostoja poimivia sas-ohjelmia on noin 20-30 kpl. Nämä ovat tekstitiedostoja. Jokainen ohjelma on avattava ja kirjoitettava siihen manuaalisesti suuraluejakoa koskeva muutos. Vanha versio tallennetaan arkistoon ja uusi versio tallennetaan vanhan paikalle. Arvio työajasta 2-3 päivää.

## 2.2 Tilastoaineistoja käsittelevät reaaliaikaiset SAS-ohjelmat

Koostuvat Factasta poimittuja tiedostoja käsittelevistä ohjelmista (esim. Aluesarjat -tilastotietokannan päivitysohjelmat) ja Tilastokeskuksesta tilattujen osa-alueittaisten tilastotiedostojen sekä Vantaalla tehtyjen käyttösovellusten (mm. väestöennusteet) käsittelyohjelmista. Karkea arvio näiden määrästä on noin 200 kpl, ehkä enemmänkin. Nämä pitää ensin etsiä palvelinympäristöstä ja sitten korjata manuaalisesti niiden muuttunut suuraluekoodaus. Arvio työajasta: 2-3 viikkoa.

## 2.3 Vanhojen kyselyaineistojen ja tilastotiedostojen käsittelyyn liittyvät SAS-ohjelmat

Näiden kokonaismäärä pelkästään tietopalveluyksikön palvelimella on tuhansia, mutta korjausta vaativa suuraluekoodaus on näistä vain osassa. Tällaisia ohjelmia on lisäksi eri työntekijöiden työasemilla.

Tarkkaa tietoa siitä, moniko näistä sisältää korjausta vaativan suuralueosion, ei ole tiedossa tai helposti selvitettävissä. Ohjelman korjaustarve tulee esiin vasta sitten, kun ohjelmalla tehtyä data-aineistoa halutaan verrata suuralueiden osalta uudempaan, eri suuraluejaolla toimivaan aineistoon. Tällaisia aineistoja voivat olla esimerkiksi Vantaan palvelututkimukset ja 1990-luvun jälkeen tehdyt, mahdollisesti toistettavat muut Vantaan väestöön kohdistuvat tutkimukset. Ei välittömiä korjaustarpeita.

## 3. Suuraluemuutoksen päivitys taannehtivasti tietopalveluyksikön käyttämiin tilastotiedostoihin

Tärkeitä palvelimella sijaitsevia tiedostoja, jotka sisältävät suuraluekoodin ja joita tarvitaan aikasarjaseurantaan ja yksikön käyttämien sovellusten materiaaliksi, on vähintään 1500 kpl. Ne kuuluvat likimain 50 eri tiedostotyyppiin. Jos suuraluejakoa muutetaan, pitää niiden sisältämä suuraluetieto laskea tiedostoihin uudelleen tiedostotyypeittäin. Tätä varten on tehtävä manuaalisesti ohjelmat, joiden avulla vanha koodi konvertoidaan uudeksi. Ennen konversio-ohjelmien tekemistä on etsittävä ja tunnistettava kaikki konversiota vaativat tiedostot, mikä ei tapahdu nopeasti.

Tehtävään kuluva työaika ei voi arvioida kovin tarkasti, sillä se riippuu työt tehdessä eteen tulevista vaikeuksista. Arvio työajasta: vähintään kuukausi.

## 4. Edellisten lisäksi muiden toimialojen käytössä olevat rekisterit (VATJ, HIT, FINSTAR, LIKUMA, kaikki muutokset maksullisia (CGI), karttatietokannat, velkaneuvonnan rekisteri)